

नेपाल राष्ट्र बैंक

केन्द्रीय कार्यालय

बालुवाटार, काठमाडौं

फोन नं. : ०१-५७९९६४१/४२/४३/४४

Website : www.nrb.org.np

पोष्ट बक्स : ७३

बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग

पत्र संख्या : बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/गै.बै.वि.सं /२/०८०/८१

मिति: २०८१/०२/१८

अनुमतिपत्रप्राप्त हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीहरु,

महाशय,

यस बैंकबाट अनुमतिपत्रप्राप्त हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीका लागि **सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंककारी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धी व्यवस्था** प्रथम पटक जारी गरिएकाले सोहीबमोजिम गर्नु गराउनु हुन नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो निर्देशन जारी गरिएको छ ।

भवदीय,

(गुरु प्रसाद पौडेल)
कार्यकारी निर्देशक

बोधार्थ :

- (१) श्री नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, सिंहदरवार ।
- (२) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, गभर्नरको कार्यालय ।
- (३) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, डेप्युटी गभर्नरको कार्यालय ।
- (४) श्री नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, वित्तीय क्षेत्र व्यवस्थापन तथा संस्थान समन्वय महाशाखा, सिंहदरवार ।
- (५) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग ।
- (६) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग ।
- (७) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, गैर बैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग ।
- (८) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, कानून महाशाखा ।
- (९) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्तीय जानकारी इकाई ।

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय

बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग

यस बैंकबाट अनुमतिपत्रप्राप्त हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीको लागि सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्ककारी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धी व्यवस्था ।

यस बैंकबाट अनुमतिपत्रप्राप्त हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले (यसपछि यस निर्देशनमा “कम्पनी” भनिएको) सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्ककारी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी लगायत सम्बद्ध कसुरसँग सम्बन्धित वित्तीय अपराध निवारण गर्ने सम्बन्धमा सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ (यसपछि यस निर्देशनमा “ऐन” भनिएको) र सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण नियमावली, २०७३ (यसपछि यस निर्देशनमा “नियमावली” भनिएको) मा तोकिएका व्यवस्थाहरूका अतिरिक्त थप व्यवस्थाहरू गर्न जरुरी देखिएको हुँदा सोही ऐनको दफा ७प. तथा ७न(१) र नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो निर्देशन जारी गरिएको छ ।

१. नीति तथा कार्यविधि सम्बन्धमा :

ऐनको दफा ७त. को उपदफा (१) बमोजिम नीति तथा कार्यविधि बनाई लागू गर्दा सोही दफाको उपदफा (२) मा तोकिएका व्यवस्थाहरूका अतिरिक्त देहायबमोजिमका व्यवस्थाहरूलाई समेत समावेश गर्नु पर्नेछ :

- (क) आन्तरिक जिम्मेवारी तथा कार्य विभाजन,
- (ख) जोखिम मूल्याङ्कन प्रणालीको आधार तथा पद्धति,
- (ग) जोखिममा आधारित ग्राहक पहिचान, अद्यावधिक तथा अनुगमन पद्धति,
- (घ) अस्वभाविक तथा शंकास्पद कारोबारको पहिचान पद्धति,
- (ङ) ऐनको परिच्छेद ६ख. र सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ्ग) निवारण (सूचीकृत व्यक्ति, समूह वा संगठनको सम्पत्ति वा कोष रोक्का) नियमावली, २०७० बमोजिम गर्नुपर्ने कार्यहरू सम्पन्न गर्ने पद्धति,

२. ग्राहक पहिचान तथा सम्पुष्टि सम्बन्धमा :

- (१) ग्राहकको पहिचान तथा सोको सम्पुष्टि गर्दा ऐनको दफा ७क. र नियमावलीको नियम ४ तथा ५ बमोजिम गर्नुपर्नेछ । ग्राहक पहिचान तथा सम्पुष्टिसम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि बनाई ग्राहकको पहिचान तथा सोको सम्पुष्टि हुने सुनिश्चितताका आधारमा व्यावसायिक सम्बन्ध स्थापित गर्न सकिनेछ ।
- (२) ग्राहक पहिचान गर्दा कानुनी व्यक्ति वा कानुनी प्रबन्ध (Legal Arrangement) को तहगत संरचना वा स्वामित्व रहेको देखिएमा प्रत्येक तहको र त्यस्तो व्यक्ति वा कानुनी प्रबन्ध (Legal Arrangement) उपर नियन्त्रण गर्ने व्यक्ति फरक हुने देखिएमा त्यस्ता व्यक्तिका अतिरिक्त नियमावलीको नियम ६ को उपनियम २ को बुँदा (क) बमोजिमको प्राकृतिक व्यक्तिको समेत पहिचान गर्नु पर्नेछ ।
- (३) कुनै प्राकृतिक व्यक्तिको कारोबारमा परिवार बाहेक अन्य कुनै व्यक्ति वास्तविक धनीको रूपमा रहेको शंका लागेमा सोको समेत पहिचान गर्नु पर्नेछ ।
- (४) हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले सम्बन्धित ग्राहकमा निहित जोखिमको आधारमा देहायबमोजिमका व्यक्तिहरूको ल्याप्चे सहिछाप वा बायोमेट्रिक (Bio-Metric) लिनु पर्नेछ :
 - (क) प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा सम्बन्धित ग्राहक ।
 - (ख) कानुनी व्यक्ति वा प्रबन्धको हकमा सम्बन्धित संस्थाको निर्णयबमोजिम अख्तियारप्राप्त व्यक्ति ।

- (५) ग्राहक पहिचान तथा सम्पुष्टि गर्दा नियमावलीको नियम ५ मा तोकिएका कागजात तथा विवरणहरु लिनु पर्नेछ । साथै, ऐन, नियमावली तथा यस निर्देशनबमोजिम ग्राहक पहिचान तथा सम्पुष्टि गर्दा सम्बन्धित ग्राहकमा निहित जोखिमको आधारमा थप कागजात तथा विवरणहरु लिन आवश्यक देखिएमा सो समेत लिनु पर्नेछ ।

३. सूचीकृत व्यक्ति पहिचान सम्बन्धमा :

ऐनको परिच्छेद ६ख. अन्तर्गतको दफा २९ ड. को उपदफा (१) र (३) बमोजिम प्रकाशित सूची नियमित रुपमा हेर्नु पर्नेछ र सो सूचीकृत व्यक्ति, समूह वा संगठन आफ्नो ग्राहक भए नभएको यकीन गरी आदेशानुसारको कार्य गर्नु पर्नेछ ।

४. उच्च पदस्थ व्यक्ति पहिचान सम्बन्धमा :

(१) ऐनको दफा ७ख. बमोजिम उच्च पदस्थ व्यक्तिको विशेष पहिचान वा यकीन गर्ने प्रयोजनका लागि देहाय बमोजिमका संयन्त्रहरुको समेत स्थापना गर्नु पर्नेछ ।

- (क) ग्राहकसँग कारोबार गर्दा र ग्राहकको विवरण नियमित रुपले अद्यावधिक गर्दा उच्च पदस्थ व्यक्ति पहिचान हुने संयन्त्र,
(ख) उच्च पदस्थ व्यक्ति थपघट भएको अवस्थामा तत्काल पहिचान हुने संयन्त्र,
(ग) उच्च पदस्थ व्यक्तिको परिवार तथा सम्बद्ध व्यक्ति पहिचान हुने संयन्त्र,
(घ) उच्च पदस्थ व्यक्तिको पदिय हैसियत र संलग्नता बमोजिमको जोखिम पहिचान हुने संयन्त्र,

(२) उच्च पदस्थ व्यक्तिको पहिचान गर्दा देहायबमोजिमको प्रक्रियाहरु अवलम्बन गर्नु पर्नेछ :-

- (क) ग्राहकबाट सूचना लिने वा स्वघोषणा गर्न लगाउने ।
(ख) सार्वजनिक रुपमा उपलब्ध सूचना ग्रहण गर्ने,
(ग) सामाजिक सञ्जालमा उपलब्ध सूचनाहरुको विश्लेषण गर्ने र
(घ) व्यवसायिक रुपमा उपलब्ध तथ्याङ्क (Data Base) लिने ।
(ङ) प्रचलित कानूनबमोजिम कुनै निकायमा राखिएको यससम्बन्धी अभिलेखबाट सूचना लिने ।
(च) नेपाल सरकार वा तोकिएका संस्था/निकायहरुबाट कम्तिमा पनि वार्षिक रुपमा सूची माग गरी उच्च पदस्थ व्यक्तिको सूची तयार गर्ने ।

(३) उच्च पदस्थ व्यक्तिका परिवार वा नजिकको सम्बन्ध भएका व्यक्तिहरुको सूचना तथा जानकारी हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले जोखिमको आधारमा वा आवश्यकता अनुसार लिन सक्नेछन् ।

५. वास्तविक धनी पहिचान सम्बन्धमा :

(१) ऐनको दफा ७ग. तथा नियमावलीको नियम ६ बमोजिम वास्तविक धनीको पहिचान गर्न देहाय बमोजिमका संयन्त्रहरुको स्थापना गर्नुपर्नेछ ।

- (क) सम्बन्धित संस्थागत ग्राहकले दर्ता गर्ने निकायलाई बुझाएको अद्यावधिक वास्तविक धनीको विवरण लिने संयन्त्र,
(ख) वास्तविक धनी पहिचान गर्ने संयन्त्र,
(ग) वास्तविक धनी र निजसँग सम्बद्ध कारोबारको सूक्ष्म अनुगमन गर्ने संयन्त्र र
(घ) वास्तविक धनी र निजसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण कारोबारहरुको एकीकृत रुपमा अनुगमन गर्ने संयन्त्र ।

(२) वास्तविक धनी पहिचान गर्दा देहायबमोजिमको प्रक्रियाहरु अवलम्बन गर्नु पर्नेछ :-

- (क) ग्राहकबाट सूचना लिने वा स्व-घोषणा गर्न लगाउने,
(ख) सार्वजनिक रुपमा उपलब्ध सूचना ग्रहण गर्ने,
(ग) सामाजिक सञ्जालमा उपलब्ध सूचनाहरुको विश्लेषण गर्ने,
(घ) प्रचलित कानूनबमोजिम राखिएको अभिलेखबाट सूचना लिने र
(ङ) व्यावसायिक रुपमा उपलब्ध तथ्याङ्क (Data Base) लिने ।

(च) नेपाल सरकारका सम्बन्धित निकाय वा संस्था वा अन्य निकायहरूबाट सूचना माग गर्ने ।

६. बृहत् ग्राहक पहिचान सम्बन्धमा (Enhanced Customer Due Diligence, ECDD) :

- (१) ऐनको दफा ७३ को उपदफा (१) मा उल्लेख भएका ग्राहकहरूका अतिरिक्त देहायबमोजिमका ग्राहकहरूसँग व्यावसायिक सम्बन्ध स्थापना गर्दा वा कारोबार गर्दा समेत बृहत् ग्राहक पहिचान पद्धति अवलम्बन गर्नु पर्नेछ ।
- (क) अस्वभाविक रूपमा वा शंकास्पद तवरबाट कारोबार गर्ने ग्राहक ।
- (ख) उच्च नेटवर्थ भएका ग्राहक, (यस प्रयोजनका लागि उच्च नेटवर्थ जनाउने सीमा वा चरहरू (Variables), ग्राहक पहिचान विवरण र शंकास्पद कारोबार सम्बन्धी सूचकहरू (Red flag indicators) कम्पनीले आफै निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।)
- (ग) सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्ककारी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी अपराधमा संलग्न हुन सक्ने आधार देखिएका ग्राहक,
- (घ) भ्रष्टाचार, करछलीलगायत अन्य अपराधिक कार्यका आधारमा उच्च जोखिममा रहेका मुलुकका ग्राहक वा हाल बसोवास वा पेशा वा व्यवसाय गरिरहेको स्थान आदिको आधारमा जोखिममा रहेका ग्राहक । (यस प्रयोजनका लागि कम्पनी विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संस्था, देश, FATF को “High-Risk Jurisdictions subject to a Call for Action”, “Jurisdictions under Increased Monitoring” मा सूचीकृत मुलुक र UN Sanction List बाट प्राप्त जानकारीको आधारमा सम्बन्धित मुलुकहरूको सूची तयार गरी नियमित रूपमा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।)
- (ङ) नगदको वढी प्रयोग हुने व्यवसायमा संलग्न ग्राहक वा नयाँ वित्तीय प्रविधि वा उपकरणमार्फत् कारोबार गर्ने ग्राहक ।
- (च) प्रचलित कानूनबमोजिम नैतिक पतन हुने कसूरजन्य कार्यमा संलग्न भई अदालतबाट कसूरदार ठहरिएको ग्राहक ।
- (२) उपबुँदा नं. १ बमोजिमका ग्राहकहरूसँग व्यावसायिक सम्बन्ध स्थापना गर्दा वा कारोबार गर्दा नियमावलीको नियम ८ मा उल्लेखित उपायहरूका अतिरिक्त देहायका थप उपायहरू अवलम्बन गरी बृहत् ग्राहक पहिचान पद्धति (Enhanced Customer Due Diligence, ECDD) अवलम्बन गर्नु पर्नेछ ।
- क) कारोबारको स्रोत पहिचान वा सम्पुष्टि गर्ने ।
- (ख) कारोबारको उद्देश्यको जानकारी वा सोको प्रमाण लिने ।
- (ग) कारोबारको अनुगमन गर्ने प्रयोजनका लागि सीमा निर्धारण गर्ने वा अन्य कुनै उपाय अवलम्बन गर्ने ।
- (घ) अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलनअनुसार ECDD गर्ने संयन्त्रको विकास गरी सोमार्फत सूचना लिने ।

७. ग्राहक तथा वास्तविक धनी पहिचान अद्यावधिक गर्ने सम्बन्धमा :

- (१) हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले ऐनको दफा ७ छ को उपदफा (१) बमोजिम विद्यमान ग्राहक तथा वास्तविक धनीको सम्बन्धमा विद्युतीय माध्यममा विवरण राखी आवश्यक परेको बखत जुनसुकै समयमा परीक्षण तथा विश्लेषण गर्न वा नियमनकारी निकायले माग गरेको बखत तोकिएबमोजिमको ढाँचामा उपलब्ध गराउन सक्ने गरी अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ ।
- (२) हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले ग्राहक पहिचान सम्बन्धी विवरणहरू देहायबमोजिम नियमित रूपले अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।
- (क) उच्च जोखिम देखिएका ग्राहकहरूको कम्तीमा वर्षको एक पटक तथा जोखिमको वर्गीकरण अनुसार ।
- (ख) ग्राहक पहिचान विवरण अनुरूप कारोबार मेल नखाएको अवस्थामा तत्काल ।
- (ग) ग्राहक पहिचानको कार्य पुरा नभएको अवस्थामा तत्काल ।

- (घ) ग्राहक पहिचान विवरणमा उल्लेखित सूचना, जानकारी तथा तथ्याङ्कको सत्यता वा पर्याप्तताको बारेमा सम्बन्धित कम्पनीलाई शंका लागेको अवस्थामा तत्काल ।
- (ङ) हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले जोखिम मूल्याङ्कनको आधारमा जोखिममा आधारित प्रणालीबमोजिम उच्च जोखिममा रहेका ग्राहकहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने संयन्त्र स्थापित गर्नु पर्नेछ ।
- (३) हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीको कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीले ग्राहकको बारेमा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष, औपचारिक वा अनौपचारिक रूपमा प्राप्त गरेको सूचनाको विश्लेषण गरी ग्राहक पहिचानलाई अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
- (४) ग्राहक पहिचान अद्यावधिक गर्दा आफूसँग भएको पूर्व सूचना वा कागजात बाहेक परिवर्तन भएको, हुन सक्ने र नयाँ विवरण तथा कागजात मात्र सम्बन्धित ग्राहकसँग माग गर्नु पर्नेछ । साथै, ग्राहक स्वयं उपस्थित भई उपलब्ध गराउनुपर्ने वा अद्यावधिक गराउनु पर्ने विवरण बाहेक अन्य विवरणहरू कम्पनीले अन्य उपयुक्त माध्यमबाट लिन सक्नेछन् ।
- (५) ग्राहक पहिचान गर्दा वा ग्राहकको विवरण अद्यावधिक गर्दा वित्तीय जानकारी इकाईलाई दिनुपर्ने न्यूनतम सूचना वा जानकारी लिनु पर्नेछ ।
- (६) ग्राहक पहिचान अद्यावधिक गर्ने क्रममा यथासम्भव प्रयास गर्दा समेत सम्पर्क हुन नसकेका ग्राहकको छुट्टै विवरण तयार गर्नु पर्नेछ ।
- (७) कुनै व्यक्ति वा संस्थाको प्रथमपटक व्यावसायिक सम्बन्ध स्थापना गर्दा माग गरिएका सम्पूर्ण विवरणहरू सहित (संस्थाको हकमा पछिल्लो आर्थिक वर्षको लेखापरीक्षण गरिएको वित्तीय विवरण) प्रत्येक पटक ग्राहक पहिचान गर्दा सम्बन्धित ग्राहकको जोखिमको आधारमा माग गर्ने गरी ग्राहक पहिचान सम्बन्धी व्यवस्थाको कार्यान्वयन गर्नुपर्नेछ ।
- (८) ग्राहक तथा वास्तविक धनीको पहिचान गर्दा हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले अनिवार्य रूपमा जोखिममा आधारित ग्राहक पहिचान प्रकृया अवलम्बन गर्नु पर्नेछ । सबै वर्गका ग्राहक तथा वास्तविक धनीको पहिचान गर्न, अद्यावधिक गर्न र थप जानकारी माग गर्न एउटै विधि तथा प्रकृया अवलम्बन नगरी सम्बन्धित ग्राहक, कारोबार, स्थान र सेवाको प्रकृति अनुसार जोखिम अनुमान गरी सोको आधारमा गर्नुपर्नेछ ।
- (९) ग्राहक तथा वास्तविक धनीको पहिचान एवं अद्यावधिक गर्ने कार्यलाई कम्पनीले आफ्नो नीति तथा कार्यक्रमको मुख्य कार्ययोजनामा समावेश गरी सोको नियमित रूपमा अनुगमन गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

८. जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धमा :

- (१) हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले ऐनको दफा ७घ. र दफा ३५ बमोजिम AML/CFT सम्बन्धी संस्थागत जोखिमको पहिचान तथा मूल्याङ्कन गरी सोको प्रतिवेदन प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको पहिलो त्रयमासभित्र सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभाग/महाशाखामा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- यसरी जोखिम मूल्याङ्कन गर्दा देहायबमोजिमका विषयलाई समेत आधार लिई कम्पनीले ग्राहक (Customer), सेवा (Product), भौगोलिक क्षेत्र (Geographic Location) तथा सेवा प्रवाह गर्ने माध्यम (Delivery Channel) लगायत AML/CFT सम्बन्धी जोखिमको पहिचान एवम् विश्लेषण गरी सोको मूल्याङ्कन गर्नु पर्नेछ:-
- (क) मुलुकको राष्ट्रिय तथा क्षेत्रगत जोखिम मूल्याङ्कन सम्बन्धी प्रतिवेदन,
- (ख) AML/CFT को सम्बन्धमा कुनै प्रतिष्ठित अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाले गरेको अध्ययन तथा अनुसन्धानको प्रतिवेदन,
- (ग) व्यावसायिक सम्बन्ध, कारोबारको सीमा र प्रकृति ।

- (२) जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धमा उपबुँदा नं. (१) बमोजिम पहिचान गरिएको जोखिमलाई उच्च, मध्यम तथा न्यून जोखिममा वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ । सम्बन्धित कम्पनीले आवश्यकता अनुसार जोखिमको समीक्षाको आधारमा थप वर्गीकरण गर्न सक्नेछन् ।
- (३) प्रत्येक आर्थिक वर्षको पहिलो त्रयमासभित्र AML/CFT सम्बन्धी जोखिमको विश्लेषण अद्यावधिक गरी सोही बमोजिम नीति तथा कार्यविधिमा आवश्यक परिमार्जन गर्नु पर्नेछ ।
- (४) AML/CFT सम्बन्धी त्रैमासिक विवरण (अनुसूची -१) मा तोकिएको ढाँचामा त्रयमास समाप्त भएको मितिले १५ दिनभित्र सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभाग/महाशाखामा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (५) आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षकले AML/CFT प्रणाली जोखिमका आधारमा स्वचालित भए नभएको अनुगमन गर्ने र त्यस्तो अनुगमनमा लक्षित वित्तीय कारवाही, उच्च पदस्थ व्यक्ति, उच्च जोखिम रहेको मुलुक, क्षेत्र तथा उच्च जोखिमयुक्त उत्पादन, उपकरण, सेवा तथा कारोबारको अनुगमन हुने व्यवस्था भए नभएको सुनिश्चित गर्ने ।
- (६) हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले प्रतिवेदन वा सूचना दिनका लागि उपर्युक्त सूचना प्रविधि प्रणाली र सो सम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गरी समयमै गुणस्तरीय प्रतिवेदन पेश गर्ने व्यवस्था निश्चित गर्ने ।

९. विद्युतीय माध्यमबाट सीमा तथा शंकास्पद कारोबार/गतिविधिको सूचना दिने तथा जोखिम मूल्यांकन प्रतिवेदन पेश गर्ने समय सीमा तथा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी व्यवस्थाहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन सम्बन्धमा :

- (१) हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले वित्तीय जानकारी इकाईमा पेश गर्नुपर्ने सीमा तथा शंकास्पद कारोबार/गतिविधिको प्रतिवेदनलाई विद्युतीय माध्यमबाट पेश गर्नका लागि आफ्नो कोर सिस्टम वा अन्य विद्युतीय माध्यममा ग्राहकका विवरण समयमै अद्यावधिक गरी नियमावलीको नियम १४ अनुसार देहायबमोजिम पेश गर्नु पर्नेछ ।
 - (क) कम्पनीले अनिवार्य रूपमा विद्युतीय माध्यम (goAML System) मा रजिष्टर गरी सो बाट मात्र सीमा तथा शंकास्पद कारोबार/गतिविधि सम्बन्धी प्रतिवेदन (TTR/STR/SAR) पेश गर्नुपर्नेछ ।
 - (ख) सीमा तथा शंकास्पद कारोबार/गतिविधिको विवरण/प्रतिवेदन तयार गर्दा वित्तीय जानकारी इकाईले जारी गरेको 'TTR Guidelines', 'STR/SAR Guidelines', 'goAML Operational Guidelines' तथा अन्य मार्गदर्शनहरुलाई आधार मान्नु पर्नेछ ।
- (२) सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐनको उद्देश्य र यस बैंकबाट जारी निर्देशनबमोजिम हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले जोखिमको आधारमा प्रणालीगत व्यवस्था सहित goAML को माध्यमबाट वित्तीय जानकारी इकाईमा रिपोर्टिङ्ग गरे/नगरेको तथा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धमा यस बैंकबाट जारी भएका निर्देशनहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन भए/नभएको सम्बन्धमा यस बैंकबाट आवश्यक निरीक्षण/सुपरिवेक्षण हुनेछ ।

१०. निरन्तर अनुगमन सम्बन्धमा :

हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले ऐनको दफा ७भ.बमोजिम निरन्तर अनुगमन (Ongoing Due Diligence) गर्नु पर्नेछ ।

११. सीमा कारोबार सम्बन्धमा : कम्पनीले ऐनको दफा १०क.बमोजिम देहायको अवस्था भएमा सीमा कारोबार विवरण (Threshold Transaction Report-TTR) कारोबार भएको मितिले १५ दिनभित्र goAML Software मार्फत वित्तीय जानकारी इकाईमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ: -

- (१) एकै पटक वा पटक-पटक गरी एक आर्थिक वर्षमा कुनै ग्राहकले रु.३० लाख वा सोभन्दा बढी रकमको हायर पर्चेज कर्जा लिएमा,

(२) एकै पटक वा पटक-पटक गरी एक दिनमा कुनै एक ग्राहकले रु.१० लाख वा सो भन्दा बढी रकम भुक्तानी गरेमा ।

१२. शंकास्पद कारोबार/गतिविधि सम्बन्धमा :

- (१) ऐनको दफा ७६ को उपदफा (१) मा उल्लेखित खास कारोबारका सम्बन्धमा शंकास्पद कारोबार पहिचान गर्ने प्रणालीको विकास गर्नु पर्नेछ ।
- (२) ऐनको दफा ७६ बमोजिमको अवस्थाहरु विद्यमान भएमा सोको जाचंबुझ गरी तत्काल शंकास्पद कारोबार/गतिविधि प्रतिवेदन (Suspicious Transaction/Activity Report – STR/SAR) goAML Software मार्फत वित्तीय जानकारी इकाई समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (३) अनुसन्धान गर्ने निकायहरुबाट अनुसन्धानका सिलसिलामा कुनै व्यक्ति वा संस्थाको विवरण वा सूचना माग गरेको विषय शंकास्पद कारोबारको विषय समेत भएको देखिएमा त्यस्तो ग्राहकको शंकास्पद कारोबार/गतिविधि प्रतिवेदन (STR/SAR) वित्तीय जानकारी इकाईसमक्ष पेश गर्नुपर्नेछ । त्यस्तो शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदनमा नयाँ तथ्य वा विषय जानकारीमा रहेको अवस्थामा बाहेक अतिरिक्त सूचनाको रूपमा अभिलेख राख्नुपर्नेछ ।
- (४) शंकास्पद कारोबारको पहिचान, प्रतिवेदन लगायतका व्यवस्था अवलम्बन गर्दा जोखिमको मूल्याङ्कन, ग्राहक पहिचान, कारोबार र जोखिममा आधारित प्रणालीको आधारमा गर्नु पर्दछ ।
- (५) हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले ग्राहकद्वारा शंकास्पद कारोबार गर्ने प्रयास र निजको शंकास्पद गतिविधिको समेत पहिचान गर्ने प्रणाली विकास गर्नुपर्नेछ । साथै ऐनको दफा ७ ध (२) बमोजिम ग्राहकले कुनै कारोबार गर्ने प्रयास मात्र गरेमा समेत सोको जाचंबुझ गरी तत्काल त्यस्तो शंकास्पद गतिविधि सम्बन्धी प्रतिवेदन (Suspicious Activity Report- SAR) goAML Software मार्फत वित्तीय जानकारी इकाई समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (६) हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय जोखिमको आधारमा आफ्नो कम्पनीको कामकारबाही, कार्य प्रकृति र ग्राहक सेवाको आधारमा शंकास्पद कारोबारको पहिचान सम्बन्धमा विस्तृत मार्गदर्शन तयार गरी लागु गर्ने र सामयिक रूपमा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।
- (७) प्रचलित कानूनबमोजिम ग्राहक पहिचान सम्बन्धी प्रावधानहरु पालना हुन नसक्ने व्यक्तिको हकमा व्यावसायिक सम्बन्ध स्थापना नगर्ने वा भएको भए व्यावसायिक सम्बन्ध अन्त्य गर्नुपर्नेछ । यस्तो अवस्थामा कम्पनीले आवश्यक ठानेमा शंकास्पद कारोबार/गतिविधि प्रतिवेदन (STR/SAR) वित्तीय जानकारी इकाईमा पेश गर्नेछ ।
- (८) कुनै ग्राहक सम्पत्ति श्रद्धीकरण वा आतङ्कारी क्रियाकलापमा संलग्नरहेको शंका लागी त्यस्तो ग्राहकको पहिचान प्रक्रिया अगाडि बढाउँदा शंका गरेको विषय ग्राहकलाई आभास हुने देखिएमा कम्पनीले ग्राहक पहिचान प्रक्रिया अगाडि नबढाई शंकास्पद कारोबार/गतिविधि प्रतिवेदन (STR/SAR) वित्तीय जानकारी इकाईमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

१३. सूचनाको गोप्यता सम्बन्धमा :

हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुले ऐन, नियमावली तथा यस निर्देशनबमोजिम तयार गरिएका प्रतिवेदन, कागजात, अभिलेख, विवरण, सूचना वा जानकारी ग्राहक वा अन्य कुनै व्यक्तिलाई जानकारी दिनु हुँदैन । कसैले ग्राहक वा अन्य कुनै व्यक्तिलाई कुनै प्रतिवेदन, कागजात, अभिलेख, विवरण, सूचना वा जानकारी उपलब्ध गराएको पाइएमा ऐनको दफा ३७ बमोजिम बचाऊ हुने अवस्थामा बाहेक अन्य अवस्थामा दफा ४४क बमोजिम सजाय हुनेछ ।

१४. आन्तरिक नियन्त्रण सम्बन्धमा :

- (१) हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले संचालक समितिले ऐन, नियमावली र यस निर्देशनको पालना हुने गरी आवश्यक आन्तरिक नीति, कार्यविधि वा नियन्त्रण प्रणालीको तर्जुमा गरी लागू गर्नु पर्नेछ ।
- (२) ऐनको दफा ७ त. को उपदफा (३) बमोजिम ऐन, नियमावली र यस निर्देशन बमोजिमको दायित्व निरन्तर रूपमा पूरा गर्न व्यवस्थापन स्तरको कार्यान्वयन अधिकारी नियुक्त गरी निजको नाम, ठेगाना, योग्यता, सम्पर्क नम्बर, इमेल लगायतका विवरण वित्तीय जानकारी इकाई तथा सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभाग/महाशाखा समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ । साथै, कार्यान्वयन अधिकारी परिवर्तन भएमा वा निजको विवरणमा परिवर्तन भएमा परिवर्तन भएको मितिबाट सात कार्यदिन भित्र सो को समेत जानकारी पठाउनु पर्नेछ । यस्तो विवरण वित्तीय जानकारी इकाईमा पठाउँदा वा अद्यावधिक गर्दा goAML System मार्फत गर्नुपर्नेछ ।
- (३) उपबुँदा नं.२ बमोजिम नियुक्त कार्यान्वयन अधिकारीको काम, कर्तव्य तथा अधिकार ऐनको दफा ७ त. को उपदफा (४) बमोजिमको अतिरिक्त देहायबमोजिम समेत हुने गरी तोक्नु पर्नेछ ।
 - (क) ऐन, नियमावली र यस निर्देशनबमोजिमको कार्य प्रभावकारी बनाउन Focal Point को रूपमा काम गर्ने,
 - (ख) ऐन, नियमावली र यस निर्देशनबमोजिमको कार्य प्रभावकारी रूपमा गर्न नीति तथा कार्यविधि एवं प्रणालीको मस्यौदा तर्जुमा गरी पेश गर्ने,
 - (ग) विभाग, पदाधिकारी तथा कर्मचारीबाट ऐन, नियमावली र यस निर्देशनबमोजिम प्राप्त अस्वाभाविक वा शंकास्पद कारोबारसम्बन्धी सूचना विश्लेषण तथा जाँचबुझ गर्ने,
 - (घ) आफ्नो कार्य सम्पादन गर्न अन्य विभाग वा पदाधिकारीसँग विशेषज्ञ सेवा लिन वा आवश्यक जुनसुकै कागजात, विवरण वा सूचना निर्वाध रूपमा जुनसुकै बखत प्राप्त गर्न सक्ने,
 - (ङ) ऐन, नियमावली तथा यस निर्देशनबमोजिमको विषय कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने,
- (४) कार्यान्वयन अधिकारीले ऐन, नियमावली तथा यस निर्देशनबमोजिमको विषय कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा माग गरेको आवश्यक सूचना, जानकारी, कागजात, अभिलेख वा विवरण उपलब्ध नगर्ने सम्बन्धित कम्पनीका पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई विभागीय कारवाहीको सिफारिस गर्नु पर्नेछ र सो सिफारिसबमोजिम सम्बन्धित कम्पनीले कारवाही गर्नु पर्नेछ । यसरी गरिएको कारवाहीको जानकारी सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभाग/महाशाखा तथा वित्तीय जानकारी इकाईलाई गराउनु पर्नेछ ।
- (५) ऐन, नियमावली र यस निर्देशनको पालना प्रभावकारी एवं परिणाममुखी बनाउनका लागि हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले आफ्नो सेयरधनी, सञ्चालक समितिका सदस्यहरु तथा उच्च व्यवस्थापन र कर्मचारीहरुलाई देहायबमोजिम हुने गरी संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रममा सहभागी गराउने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
 - (क) हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीको चुक्ता पुँजीको दुई प्रतिशत वा सोभन्दा बढी सेयर स्वामित्व भएका सेयरधनी, सञ्चालक समितिका सदस्यहरु तथा उच्च व्यवस्थापनलाई यस विषयको गाम्भीर्यताका बारेमा ज्ञान आदानप्रदान (Knowledge Sharing) कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
 - (ख) कर्मचारीको हकमा क्षमता अभिवृद्धिका लागि नियमित रूपले ज्ञान प्रदान गर्ने कार्यक्रममा सहभागी गराउने ।
 - (ग) कार्यान्वयन अधिकारी र AML/CFT सँग सम्बन्धित कार्यमा प्रत्यक्ष तथा नियमित रूपमा संलग्न अन्य कर्मचारीहरुलाई AML/CFT सम्बन्धी विषयमा उपयुक्त तालिम कार्यक्रममा सहभागी गराउने ।

- (७) हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीको नीति तथा कार्यविधिमा आतङ्ककारी क्रियाकलाप तथा आमविनाशकारी हातहतियारको निर्माण तथा विस्तारमा वित्तीय लगानी नियन्त्रणसम्बन्धी प्रावधान राख्नु पर्नेछ । साथै, कम्पनीले आतङ्ककारी क्रियाकलाप र आमविनाशकारी हातहतियार निर्माण तथा विस्तारमा वित्तीय लगानीसँग सम्बन्धित विषयहरूको पहिचान, अनुगमन तथा प्रतिवेदनका लागि आवश्यक संयन्त्रको विकास गर्नु पर्नेछ ।
- (८) हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीको सञ्चालक समिति, कार्यकारी प्रमुख तथा कर्मचारीहरूले पालना गनुपर्ने आचरण सम्बन्धमा सदाचार नीति (Code of Conduct) तर्जुमा गरी लागू गर्नु पर्नेछ ।

१५. अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धमा :

हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीले ऐनको दफा ७द. र नियमावलीको नियम १२ बमोजिम तयार भएका विवरण, सूची, जानकारी, प्रतिवेदन, अभिलेख, सूचनाहरू पाँच वर्षसम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ । साथै, उपरोक्त विवरणहरू आवश्यक परेको बखत तत्काल उपलब्ध गराउन सकिने गरी विद्युतीय माध्यममा समेत अभिलेख राख्नु पर्नेछ । यसरी राखेको अभिलेख कानुनी कारवाहीको सिलसिलामा प्रमाण स्वरूप प्रयोग गर्न सकिने गरी दुरुस्त राख्नु पर्नेछ ।

१६. कारवाही तथा सजाय सम्बन्धमा :

- (१) ऐन, नियमावली तथा यस निर्देशनको व्यवस्थाको प्रभावकारी कार्यान्वयन नगर्ने हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनी र त्यस्तो कम्पनीका कर्मचारी तथा पदाधिकारीलाई ऐनबमोजिमको कारवाही हुनेछ ।
- (२) उपबुँदा नं. १ बमोजिम कारवाही गर्दा ऐन, नियमावली तथा निर्देशनको पालना नभएको अवस्था, उल्लंघनको मात्रा र सो बाट पर्न सक्ने प्रणालीगत प्रभाव लगायतका विषयको गाम्भीर्यताका आधारमा यस बैंकले देहायबमोजिमको कारवाहीहरू गर्न सक्नेछ ।

क्र.सं.	पालना नभएको व्यवस्था	कारवाही
१	नीति तथा कार्यविधि नभएमा	(क) पहिलो पटकका लागि लिखितरूपमा सचेत गराउने । (ख) दोस्रो पटकदेखि रु. १० लाख वा गाम्भीर्यताको आधारमा रु. ५ करोडसम्म जरिवाना गर्ने ।
२	ग्राहक पहिचान सम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन नभएमा वा प्रभावकारी नभएमा ।	(क) पहिलो पटकका लागि लिखितरूपमा सचेत गराउने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. १० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेश्रो पटकदेखि रु. ५० लाख वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।
३	जानीबुझी बेनामी वा काल्पनिक नाममा कारोबार गरेको पाइएमा	(क) रु. ५० लाख वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।
४	ऐनको परिच्छेद ६ ख को व्यवस्था पालना भएको नपाइएमा	(क) पहिलो पटकका लागि रु. २० लाख जरिवाना गर्ने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. ५० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेश्रो पटकदेखि रु. २ करोड वा गाम्भीर्यता अनुसार रु. ५ करोडसम्म जरिवाना गर्ने । (घ) पटक पटक प्रणालीगत समस्या भएमा कारोबार वा व्यवसायमा आंशिक वा पूर्ण रोक लगाउने वा इजाजतपत्र निलम्बन वा खारेज गर्ने सम्मको कारवाही गर्ने ।

क्र.सं.	पालना नभएको व्यवस्था	कारबाही
५	उच्चपदस्थ ब्यक्तिको पहिचान हुने प्रणालीको व्यवस्था नभएमा वा प्रभावकारी नभएमा ।	(क) पहिलो पटकका लागि रु. १० लाख जरिवाना गर्ने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. २० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेस्रो पटकदेखि रु. १ करोड वा गाम्भीर्यता अनुसार रु. ५ करोडसम्म जरिवाना गर्ने ।
६	वास्तविक धनीको पहिचान गर्ने, वृहत ग्राहक पहिचान गर्ने तथा ग्राहक पहिचान अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था नभएमा वा प्रभावकारी नभएमा ।	(क) पहिलो पटकका लागि रु. १० लाख जरिवाना गर्ने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. २० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेस्रो पटकदेखि रु. १ करोड वा गाम्भीर्यता अनुसार रु. ५ करोडसम्म जरिवाना गर्ने ।
७	निरन्तर अनुगमनसम्बन्धी व्यवस्था नभएमा वा प्रभावकारी नभएमा ।	(क) पहिलो पटकका लागि रु. १० लाख जरिवाना गर्ने । (ख) दोस्रो पटकदेखि रु. २० लाख वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।
८	शंकास्पद कारोबारको पहिचान गर्ने संयन्त्र/प्रणाली नभएमा तथा शंकास्पद कारोबार/गतिविधि प्रतिवेदन तोकिएको ढाँचा/माध्यमबाट समयमा वित्तीय जानकारी इकाईमा पेश नगरेमा वा प्रभावकारी नभएमा ।	(क) पहिलो पटकका लागि रु. २० लाख जरिवाना गर्ने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. ५० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेस्रो पटकदेखि रु. १ करोड वा गाम्भीर्यता अनुसार रु. ५ करोडसम्म जरिवाना गर्ने ।
९	कार्यान्वयन अधिकारीको व्यवस्था नगरेमा	(क) रु. २० लाख जरिवाना गर्ने ।
१०	संस्थागत तथा कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि नगरेमा	(क) पहिलो पटकका लागि स्पष्टीकरण सोधिने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. १० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेस्रो पटकदेखि रु. २० लाख वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।
११	तोकिएका विवरणहरुको अभिलेख नराखिएमा वा तोकिएको समयसम्म सुरक्षित नराखिएमा	(क) पहिलो पटकका लागि लिखितरूपमा सचेत गराउने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. १० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेस्रो पटकदेखि रु. २० लाख वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।

- (३) यस बुँदाबमोजिम गरिने कारबाही अर्पयाप्त भएको लागेमा हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीलाई नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ तथा अन्य प्रचलित कानूनबमोजिम यस बैंकले थप कारबाही गर्न सक्नेछ ।
- (४) हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीलाई यस बुँदाबमोजिम कारबाही वा सजाय भएमा र त्यस्तो सजाय उक्त कम्पनीको कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीको काम कारबाहीको कारणले भएको देखिएमा त्यस्तो पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई सम्बन्धित कम्पनीले प्रचलित कानून वा कम्पनीको विनियमावलीबमोजिम कारबाही गर्नु पर्नेछ ।

अनुसूची-१

AML/CFT सम्बन्धी त्रैमासिक विवरण

हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीको नाम:.....

आर्थिक वर्ष : त्रैमास :

सि.नं.	विवरण	संख्या	कैफियत
१	जम्मा ग्राहकको संख्या		
२	पहिचान अद्यावधिक हुन नसकेका ग्राहकको संख्या		
३	पहिचान पूरा नभएका कारण सम्बन्ध अन्त्य गरिएका ग्राहकको संख्या		
४	उच्च जोखिममा परेका ग्राहकको संख्या		
५	मध्यम जोखिममा परेका ग्राहकको संख्या		
६	न्यून जोखिममा परेका ग्राहकको संख्या		
७	वृहत पहिचान गरिएका ग्राहकको संख्या		
८	उच्च पदस्थ पदाधिकारीको संख्या		
९	वास्तविक धनी पहिचान गरिएका ग्राहकको संख्या		
१०	goAML Reporting	-	
(क)	सीमा कारोबार प्रतिवेदन (Threshold Transaction Report) को संख्या		
(ख)	शंकास्पद कारोबार/गतिविधि प्रतिवेदन (STR/SAR) पेश गरेको संख्या ।		
११	क्षमता अभिवृद्धि विवरण	-	
(क)	पदाधिकारी		
(ख)	कर्मचारी		
१२	सञ्चालक समितिमा AML-CFT सम्बन्धी छलफल भएको (पटकमा)		

(कार्यान्वयन अधिकारी)

.....
हस्ताक्षर

नाम:

पद:

मिति:

फोन:

Email: